

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 811.111'255 (094)

DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-2/14>

Бережна О. О.

Національний університет «Запорізька політехніка»

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ КОНТРАКТУ)

Стаття присвячена проблемі дослідження лексичних особливостей та труднощів перекладу юридичних текстів узагалі й економічного контракту зокрема. Інтенсивний розвиток міжнародних економічних відносин, співпраця комерційних структур різних держав потребують допомоги з боку висококваліфікованих спеціалістів, їхньої участі у складанні документації, тому переклад текстів економіко-правового характеру є нагальним завданням сучасного перекладознавства. У галузі комерції максимально точний, коректно виконаний переклад є особливо важливим, бо від нього можуть залежати умови праці та перспективи розвитку цілих компаній і країн. У наш час особливості перекладу контрактів усе частіше привертають увагу дослідників. Актуальність питань порівняльного аналізу мов у цій сфері, а також вивчення методології та техніки перекладу текстів зумовлені значними змінами, що відбуваються останнім часом у сфері економічних та соціально-політичних відносин між державами. Контракт є особливим видом юридичного документа. Його специфіка полягає в тому, що він функціонує у двох сферах: юридичній (у ній відображені норми господарчого права окремої країни) і економічній (вони описують та регламентують характер комерційної діяльності конкретної компанії). Мова контрактів характеризується вузькоспеціалізованим характером лексичного складу, який охоплює широкий спектр галузей і напрямів. Під час перекладу юридичної та комерційної документації варто брати до уваги наявну різницю в законодавствах різних країн. Перекладачі, які працюють у сфері економіко-правових відносин, стикаються із проблемою коректної передачі змісту документів у разі перекладу з однієї мови іншою, через що виникає необхідність у перекладацьких трансформаціях, особливо лексичних, оскільки мова права характеризується певним термінологічним наповненням. Під час перекладу контрактів перекладачі стикаються зі значними лексичними та граматичними труднощами: неправильним використанням термінів, дієприкметникових зворотів, неправильним порядком слів у реченні, неправильним використанням числівників та відмінків. Рівнозначність формулювань у документах обома мовами вкрай важлива, оскільки від цього залежить можливість ділового співробітництва. Перекладач, окрім знання мов, повинен ще розбиратися у правових, юридичних та фінансових тонкощах щонайменше двох країн. У зв'язку із цим переклад контрактів є дуже складним завданням.

Ключові слова: адекватність перекладу, еквівалентність, термінологічне наповнення, лексичні труднощі, граматичні труднощі, лексичні трансформації.

Постановка проблеми. Переклад документів фізичних та юридичних осіб можна схарактеризувати як переклад текстів, що належать до галузі права і використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, що говорять різними мовами. Оскільки право є предметною галуззю, пов'язаною із соціально-політичними та культурними особливостями країни, юридичний переклад правових документів являє собою

непросте завдання, оскільки вважається одним із найскладніших видів перетворення тексту в середовищі перекладачів, тому що для адекватної передачі юридичної інформації мова юридичного перекладу повинна бути особливо точною, ясною і достовірною [1, с. 282].

Як відомо, спеціалізовані переклади є найскладнішими і мають свої характерні особливості. Було б помилкою вважати, що для успішного

перекладу досить досконало освоїти термінологію і правила оформлення подібного виду текстів. Насправді виявляється, що цього мало. На прикладі юридичного перекладу правових документів можна абсолютно точно стверджувати, що необхідно ще й добре розбиратися в політичних, економічних та соціокультурних реаліях країн, мовами яких складені відповідні документи. Наприклад, перекладач, який працює з юридичною термінологією, легко перекладе такі терміни та термінологічні словосполучення, як *complaint* – скарга, *позов*, *порушення кримінальної справи*, *complaint of discrimination* – скарга на дискримінацію, *plaintiff in attendance* – позивач, присутній під час розгляду справи, *legal suit* – судовий процес, *remedy* – засіб правового / судового захисту, *proceeding in appeal* – провадження за апеляцією, *competent jurisdiction* – належна юрисдикція [2; 11]. Але коли йдеться про терміни та термінологічні словосполучення, які позначають реалії, що непритаманні російськомовній чи україномовній юридичній практиці, наприклад *sensibility training*, то вони потребують не тільки перекладу, але й ще перекладацького коментаря. Так, наприклад, *sensibility training* – це термінологічне словосполучення, що означає навички поліцейських або психологів спілкуватися з різними групами людей у кризових ситуаціях (ведення переговорів із терористами, опитування потерпілих, які перебувають у стані психологічної травми) [3, с. 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Саме через такі особливості переклад правових документів сьогодні все частіше привертає увагу таких дослідників, як: В. В. Алімов, М. Г. Гамзатов, Г. В. Томпсон, С. В. Власенко, І. С. Алексєєва, Л. К. Латишев, О. Г. Скворцов, інших. Основні труднощі під час перекладу зазвичай виникають у зв'язку з інтерпретацією професійної юридичної термінології. І. С. Алексєєва зазначає, що «юридичний текст має риси схожості як із науковим текстом, так і з текстом інструкції, оскільки виконує як пізнавальні функції, так і функції припису. Спираючись на види інформації, які містяться в юридичному тексті, І. С. Алексєєва виділяє значущі для перекладу особливості юридичного тексту: юридичний текст передає, головним чином, когнітивну інформацію, тобто разом зі специфічними стандартними термінами в юридичному тексті існує тавтологічна когезія, коли в кожній наступній фразі повторюється той самий іменник, тобто іменник у кожному наступному реченні не змінюється і не замінюється контекстуальними синонімами. А об'єктивність подачі

інформації забезпечується також «переважанням абсолютного теперішнього часу дієслова та пасивними конструкціями» [4, с. 216–219]. Під час проведення аналізу текстів юридичних контрактів ми могли в цьому впевнитися. Т. П. Некрасова зазначає, що юридична термінологія являє собою одну з найскладніших та запитаних сфер, у яких необхідне наукове осмислення теорії та практики пошуку міжмовних відповідностей [15]. Актуальність дослідження зумовлена тим, що незважаючи на високий рівень теоретичного опрацювання тематики, а також на значну практику перекладу юридичних документів та контрактів, спеціалістам, які працюють у даній сфері, необхідне постійне оновлення бази знань про особливості перекладу текстів такого типу, оскільки правова та комерційна діяльність перебувають у постійному русі, породжують нові поняття і явища, отже, розвиваються супутні мовні лексичні одиниці, що описують ці поняття та явища.

Постановка завдання. Ми ставимо собі за мету провести аналіз лексичних особливостей перекладу правових документів узагалі та контракту зокрема. Для цього нам необхідно виявити лексичні особливості контрактів англійською мовою, дослідити та проаналізувати основні способи та засоби перекладу (лексичні трансформації), які використовуються під час перекладу, наскільки вони прийнятні з погляду адекватності перекладу, а також труднощі, які виникають під час перекладу.

Виклад основного матеріалу. Загальноприйнятою вважається думка про те, що головна ціль офіційно-ділового стилю (а саме до нього належить юридичний переклад) – регулювання правових відносин між учасниками комунікації. Є. М. Лазуткіна виділяє такі стильові характеристики офіційно-ділового стилю, як висока стандартизованість, тенденція до уніфікації у відборі засобів, велика кількість кліше тощо, які сприяють економії часу і знижують напругу під час їх складання та перекладу [5, с. 218].

Юридичний переклад є одним із найскладніших видів перекладу. По-перше, юридична мова досить складна через велику кількість специфічної термінології для різних типів юридичних документів; по-друге, від перекладача вимагається знання контрактного права, великої кількості різних загальноприйнятних вузькоспеціальних термінів, фраз та формулювань, аналогів яким може не існувати в мові перекладу. Специфічність юридичної термінології полягає в тому, що вона насичена складними та заплутаними

юридичними формулюваннями, великою кількістю кліше, складними граматичними конструкціями, громіздкими й архаїчними фразами та зворотами. Але основна складність полягає в тому, що, на відміну від технічних текстів, 90% яких укладені англійською мовою, офіційні юридичні документи в більшості країн укладені державними мовами, тому перекладач повинен розбиратися в поняттях та формулюваннях, прийнятих у відповідній країні, та вміти їх використовувати під час перекладу [5, с. 6].

Окремо варто зазначити, що основним завданням перекладу є досягнення еквівалентності між вихідним текстом і текстом перекладу для того, щоб обидва тексти мали однаковий зміст. У цьому разі враховуються контекст, правила граматики вихідної мови, традиції написання, ідіоми тощо. Відповідно до теорії рівнів еквівалентності, еквівалентність може бути встановлена залежно від ситуації та контексту спілкування на різних рівнях: на рівні цілі комунікації, рівні морфеми, слова, словосполучення, частини або цілого тексту. Добиваючись максимальної точності й еквівалентності перекладу й оригіналу, перекладач стикається з такими проблемами: 1) на етапі сприйняття вихідного тексту – з осмисленням юридичного / комерційного тексту мовою правової системи оригіналу в результаті вивчення як значення і смислу окремих одиниць тексту, так і всього тексту загалом; 2) на етапі породження тексту перекладу – переосмислення всього юридичного / комерційного тексту з мови однієї правової системи мовою другої правової системи, що потребує складної роботи, яка передбачає сутнісне співвіднесення структур мови оригіналу з мовою перекладу з метою вибору оптимальних трансформаційних моделей, а також використання професійної перекладацької ерудиції, яка включає знання контексту мовного акту, проблеми комунікації, її учасників та інші екстралінгвістичні знання [6, с. 11].

Контракти є особливим видом документів. Їхня специфіка полягає в тому, що вони стосуються двох аспектів: юридичного (у ньому відображені норми господарчого права конкретної країни) і економічного (вони описують та регламентують характер економічної діяльності конкретної компанії). Мова контракту передбачає вузькоспеціалізований характер лексичного складу, який охоплює широкий спектр галузей та напрямів. Перекладачі, які працюють у сфері економіко-правових відносин, стикаються із проблемою коректної передачі змісту документів під час перекладу

з однієї мови іншою, через що виникає необхідність у перекладацьких трансформаціях, зокрема лексичних, оскільки мова права характеризується певним термінологічним наповненням [7, с. 1].

Договір (контракт) – це розділ права, який має справу з угодами різних видів. Прагнення до максимальної точності формулювань зумовлює використання таких мовних засобів, як: уживання великої кількості термінів галузі права й економіки; використання канцеляризмів (*undersigned, listed above*), похідних приєменників (*in accordance with*), використання пасивного стану дієслова (*payment is made*), уживання дієслова *shall* під час описування зобов'язань сторін, наявність великої кількості архаїзмів (*hereby, hence-forth, aforesaid*), наявність латинізмів, використання різного роду скорочень, аббревіатур, складноскорочених слів, відсутність виразності, ускладнений синтаксис (як складносурядних, так і складнопідрядних речень) [7, с. 1].

Характерною рисою контракту є насиченість загальною та спеціальною термінологією сфери комерції та права: Наприклад: *contract – контракт, (the) Seller(s) – покупець (покупці), (the) Buyer(s) – продавець (продавці), agreement – угода, cost – вартість, ціна, costs – витрати, видатки, value – цінність, вартість, price – ціна, total/full value – загальна ціна (вартість), insurance value – страхова вартість, amount – кількість, сума, terms – умови, строки, on the terms – на умовах, terms and conditions – умови контракту, provision(s) – положення, умови (контракту, договору), stipulate – обумовлювати, ставити за умову, premise – передумова, вищевикладене, дане, вищевказане, warranty – гарантія, умова, застереження (у контракті чи угоді), bill of lading – коносамент, транспортна накладна, invoice – інвойс, рахунок-фактура, clean on bill of lading – чистий коносамент, wharfage – портові митні збори. **The Sellers have sold and the Buyers have bought on conditions f.o.b. – Продавець продав, а Покупець придбав на умовах FOB. <...> in full conformity with the technical characteristics and in complete scope of supply specified in Appendix №_ – у повній відповідності до технічних характеристик і в комплектації згідно з Додатком №_. The total value of the equipment, spare parts, tools, technical documentation and services in the volume of the present Contract amounts to_ – Загальна вартість обладнання, запасних частин, інструментів, технічної документації та послуг в обсязі цього (даного) контракту становить_ [8; 9; 10; 11; 12].***

У юридичному тексті взагалі та в контракті зокрема наявна лексика високої абстрактності та загальнонаукового опису, а також велика кількість латинських слів та висловів [6, с. 30]. Наявність так званих «латинізмів» зумовлена впливом латинської мови на правову систему Англії в часи панування Римо-католицької церкви. Крім того, латина впродовж багатьох років була мовою освіти, культури, літератури. До найбільш поширених латинізмів можна віднести такі: **pro and con** – за і проти, **ergo** – отже, **via** – шляхом, **per se** – само собою, **folio verso** – на наступній сторінці, **inter alia** – серед іншого, зокрема [4; 8; 9; 10; 11; 12]. Поява юридичних термінів французького походження, як-от **proposal**, **policy**, **alias**, **quash** тощо, була зумовлена завоюванням Англії норманами в 1066 р., після чого французька мова надовго посіла місце основної мови у правовій сфері Англії. Зазвичай ми перекладаємо їх за допомогою транслітерації, передаємо їх засобами рідної мови або переносимо їх у текст перекладу в їхньому латинському або французькому написанні. Рідше трапляється транслітерація словосполучень або виникнення слів на основі таких словосполучень: **ad valorem** – *адвалорем* – відповідно до вартості, до оголошеної ціни, **alma mater** – *альма-матер*, **de facto** – *де-факто* – фактично, дійсно, **de jure** – *де-юре* – юридично, номінально [8; 9; 11; 12].

Під час проведення аналізу контракту ми звертаємо увагу на те, що він, як і будь-який інший юридичний документ, насичений загальномовними лексичними скороченнями та спеціальними термінологічними скороченнями: **etc. (et cetera)** – *тощо*, **i.e. (id est)** – *тобто*, **e.g. (exempli gratia)** – *наприклад*, **vs. (versus)** – *проти*, **ad hoc** – *для цього*, **AD (Anno Domini)** – *нашої ери, від Різдва Христового*; або «від цього числа», якщо йдеться про надпис на векселі, **IMF (International Monetary Fund)** – *МВФ (Міжнародний валютний фонд)*. Як бачимо, для більшості скорочень існують словникові відповідники, їх переклад не становить жодних труднощів. Вони можуть перекладатися одним із таких способів: за допомогою еквівалентного українського скорочення: **BIC – Bank Identification Code** = БІК – Банківський ідентифікаційний код), транслітерації – **FOB (free on board, f.o.b.)** = ФОб – франко-борт – доставка та завантаження товару на судно коштом продавця, створення нового скорочення вже українською: **BOL – bill of lading** = ТН – товарна накладна [7, с. 2; 8; 9; 10; 11; 12].

У юридичних текстах часто вживається модальне дієслово *shall*, яке іноді ускладнює

роботу перекладача, оскільки зазвичай воно не несе в собі значення майбутнього часу, а означає зобов'язання сторін. Перекладатися це дієслово може по-різному, але завжди теперішнім часом: **The Buyer shall collect the Goods and pay the Seller for Goods the purchase price stipulated to the Seller** – *Покупець повинен прийняти товари та сплатити за них за купівельною ціною (за ціною купівлі)*. **The Seller shall deliver the Goods to the Buyer's carrier** – *Продавець зобов'язується передати товари перевізнику Покупця* [8; 9; 10; 11].

Серед лексичних прийомів, які ми використовуємо у процесі перекладу контрактів, можна виділити такі лексичні трансформації, як: транскрибування, транслітерація, калькування, лексико-семантичні заміни (конкретизація, генералізація, модуляція, експлікація, адаптація, компенсація, ампліфікація), анатомічний переклад [13, с. 23].

Транскрипція та транслітерація – це способи перекладу лексичної одиниці англійської мови шляхом відтворення її форми за допомогою фонетичних та графічних засобів української мови. Коли ми використовуємо транскрипцію, то відтворюємо звукову (фонетичну) форму іншомовного слова, а в разі транслітерації – його графічну форму. Оскільки фонетичні та графічні системи різних мов значно відрізняються одна від одної, то й передача форми слова оригіналу мовою перекладу завжди дещо умовна та приблизна. Наприклад: **outsourcing** – аутсорсинг, закупівля із зовнішніх джерел, зовнішні закупівлі, виконання завдання або частини завдання підрядником (підрядниками), а не штатними працівниками підприємства, **CIF (C.I.F.) – cost, insurance and freight (as included in price)** – СІФ, вартість, страхування і фрахт [14, с. 469–470; 3; 12]. Наприклад: **Upon completion the Vendor shall if required by the Purchaser and at the expense of the Purchaser send to the customers of the Vendor in connection with the Business a circular in a form approved by the Vendor's solisitors announcing the transfer of the goodwill and the Business to the Purchaser.** – *Після завершення Продавець на прохання Покупця та його коштом надсилає покупцям Продавця у зв'язку з діловими операціями циркуляр за встановленим зразком, схваленим соліситерами Продавця, з оголошенням про передачу умов ділової активності та ділових операцій Покупцю.*

Калькування – це спосіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових

частин – морфем, чи слів (у разі стійких словосполучень) – їхніми лексичними відповідниками в мові перекладу. Сутність калькування полягає у створенні нового слова або стійкого словосполучення в мові перекладу, яке копіює структуру вихідної лексичної одиниці, наприклад **discounting** – *дисконтування* (приведення вартості майбутніх платежів до значення натепер) [14, с. 183; 3; 12]. Як приклад можемо навести такий уривок із контракту:

4. Obligations of the parties – Обов'язки сторін. 4.1 The Consultant shall deliver the Deliverables to the Client. – *Виконавець зобов'язується надавати послуги Замовнику. 4.2. The Client must promptly, following receipt of a written or oral request from the Consultant to do so, provide written feedback to the Consultant concerning the clarifying regulations that the Consultant's recommendations and conclusions are based on.* – *Замовник зобов'язується за письмовою або усною вимогою без додаткової оплати отримати від Виконавця інформацію про правові акти, на яких ґрунтуються рекомендації та висновки Виконавця. 4.3. The Consultant shall ensure that the Deliverables are delivered to the Client in accordance with the timetable set out in Part 3 of Schedule 1.* – *Виконавець повинен упевнитися в тому, що послуги надані Замовнику відповідно до календарного плану, передбаченого в ч. 3 Додатка 1. 4.4. The Consultant warrants to the Client that: the Deliverables will conform with the requirements of part 2 of Schedule 1; The Use of the Deliverables by the Client in accordance with this Contract will not: breach the provisions of any law, statute or regulation; infringe any third party's Intellectual Property Rights; or give rise to any cause of action against the Consultant.* – *Виконавець гарантує, що: послуги надані відповідно до вимог, передбачених у ч. 2 Додатка 1; використання послуг замовником не порушує закони та нормативно-правові акти, не порушує права інтелектуальної власності жодної третьої сторони, не призводить до дії проти Виконавця.*

Даний пункт контракту було перекладено методом калькування, оскільки структура речення лишилася незмінною. Однак водночас було використано прийом опущення, оскільки у словосполученні **the provisions of any law, statute or regulation** слова **law** та **statute** синонімічні, але перекладаються українською однаково – «закони» [8; 9; 10; 11; 12].

Конкретизація – заміна слова або словосполучення в мові оригіналу з більш широким

предметно-логічним значенням словом або словосполученням мови перекладу з вузьким значенням. Наприклад: **The Agreement is made on February 11, 2011 between <...>** – *Ця угода укладена 11 лютого 2011 р. між <...>*. Хотілося б звернути увагу на дієслово **made**. Це форма минулого часу дієслова *take*, яке має дуже широке значення й українською перекладається за допомогою конкретизації – *робити, конструювати, створювати, виготовляти*, у цьому конкретному разі ми перекладаємо його як «укладати». Крім того, у цьому разі ми використовуємо також і дослівний переклад, оскільки в мові оригіналу і в мові перекладу наявні паралельні синтаксичні структури.

Модуляція, або смисловий розвиток, – це заміна слова або словосполучення в мові оригіналу одиницею мови перекладу, значення якої логічно виводиться зі значення вихідної одиниці. Наприклад: **The Borrower may, without a penalty, repay the Loan together with all accrued interest, costs, expenses and other sums due and payable under this Agreement in whole at any time on giving to the Lender not less than three Business Days' notice in writing of such prepayment.** – *Кредитор може, без накладання штрафних санкцій, погасити Кредит разом з усіма нарахованими відсотками, витратами, видатками й іншими сумами, належними до виплати відповідно до чинного Договору, повністю, у будь-який час, направивши Кредитору письмове сповіщення (повідомлення) про таке дострокове погашення не менше ніж за три робочі дні.* Крім модуляції, ми також використовуємо прийом генералізації: *Business Day* – *робочий день, розрахунковий день*, означає день, відмінний від суботи чи неділі, у який банки працюють. Також як приклад модуляції можна навести таке: **The Seller declares that the goods during a period of 18 months from the date of collection by the Buyer's carrier will remain fit for the purposes for which the Goods would ordinarily be used or during this period will retain specified qualities (hereinafter referred to as the "Warranty Period").** – *Продавець гарантує, що товари будуть лишатися придатними для використання у відповідних цілях упродовж 18 місяців від дня їх відвантаження перевізнику Покупця або впродовж цього часу будуть зберігатися обумовлені якості (далі «Гарантійний строк»)* [8; 9; 10; 11].

Висновки і пропозиції. У результаті проведеного дослідження ми дійшли таких висновків. Переклад контрактів є одним із напрямів сучасного перекладознавства, що найбільш динамічно розвивається. Контракти складають у рамках

офіційно-ділового стилю, який є переважно письмовим стилем сучасної англійської мови та реалізується в основному у сфері суспільних відносин. У процесі дослідження було підтверджено, що контракт має таку низку лінгвістичних особливостей: чіткість та точність викладення, уживання стилістично нейтральних, загальноживаних слів, стійких словосполучень та кліше; також він має складну синтаксичну структуру, у ньому переважають довгі речення, використовуються безособові речення та пасивні конструкції, наявна велика кількість термінів правового й економічного характеру, аббревіатур, архаїзмів, а також слів латинського походження. У процесі перекладу контракту ми використали весь арсенал перекладацьких трансформацій – транскрипцію, транслітерацію, калькування, конкретизацію, генералізацію, членування й об'єднання речень. У результаті проведеного аналізу текстів контрактів на поставку, на продаж, на надання послуг ми дійшли висновку, що найчастіше перекладачі стикаються з такими проблемами і труднощами під час їх перекладу: по-перше, текст контракту перенасичений термінами та поняттями зі сфери комерції. Загалом їх переклад не становить особливих труднощів, оскільки в перекладацькій практиці вже відпрацьовані способи їх перекладу, є багато спеціалізованих словників. Але дуже часто трапляються ситуації, коли складно правильно підібрати еквіваленти термінів, які містяться в документі. Сучасні двомовні словники юридичних термінів не завжди

можуть вирішити проблему перекладу, оскільки різні контексти потребують знання того, який варіант перекладу варто обрати в кожному конкретному разі. Варто взяти до уваги, що термін у тексті оригіналу частіше за все перекладається відповідним терміном мови перекладу, тому такі прийоми, як синонімічні заміни, описовий переклад, вибір аналога, використовують лише тоді, коли в мові немає відповідного терміна для перекладу. По-друге, може становити труднощі переклад кліше та сталих виразів, які часто використовуються під час складання контрактів, тому перекладачеві потрібно добирати їхні аналоги: **The Parties have entered into this Contract on the following.** – *Сторони домовились про таке.* Серед граматичних особливостей варто звернути увагу на модальне дієслово *shall*, про яке ми вже згадували вище, неправильне використання відмінків, помилки у використанні дієприкметникових зворотів тощо.

Перекладач несе величезну відповідальність за результати своєї роботи, оскільки найменша помилка може призвести до серйозних юридичних наслідків. Специфіка контракту полягає в тому, що він є документом, який належить відразу до двох професійних сфер функціонування мови – правової й економічної. Тому перекладач повинен брати до уваги різницю між правовими системами мови оригіналу та мови перекладу. Текст перекладу повинен точно відображати зміст оригіналу з урахуванням усіх юридичних тонкощів.

Список літератури:

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение. Москва : Academia, 2006. 282 с.
2. Баскакова М. А. Толковый юридический словарь: право и бизнес (русско-английский, англо-русский). Москва : Финансы и статистика, 2004. 704 с.
3. Особенности перевода юридических текстов. С. 6–8. URL: <https://www.lektsii.org> (дата звернення: 18.04.2021).
4. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика : учебное пособие. Санкт-Петербург : Союз, 2001. 288 с.
5. Лазуткина Е. М. Культура деловой речи. *Культура русской речи* : учебник для вузов. Москва : Норма, 2000. 260 с.
6. Скворцов О. Г. Перевод деловой и юридической документации. Екатеринбург : изд-во Уральского университета, 2019. 139 с.
7. Специфика перевода договоров в английском контрактном праве. С. 1–4. URL: <https://www.dtzo.rf> (дата звернення: 18.04.2021).
8. Образец контракта внешнеэкономической сделки (ВЭД) на двух языках (русском и английском). URL: <https://www.rastamoj.ru>.
9. Зразок міжнародного договору українською та англійською мовами. URL: <https://www.pomichnyk.org>.
10. Договір про надання послуг. URL: <https://www.docviewer.yandex.ua>.
11. Контракт № 20140602/01. URL: <https://www.docviewer.yandex.ua>.
12. ABBYY Lingvo-online. URL: <https://www.lingvo.ua>.
13. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учебник для институтов и факультетов иностранных языков. Москва : Высшая школа, 1990. 253 с.
14. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва : Советская энциклопедия, 1966. 598 с.
15. Nekrasova T. P. Specificity of translating legal terms from Russian into English : Diss. ... Candidate of Philology. Moscow, 2013.

Berezhna O. O. LEXICAL SPECIFICITY AND DIFFICULTIES OF LEGAL DOCUMENTS' TRANSLATION INTO UKRAINIAN (ON THE MATERIAL OF THE CONTRACT)

The article is devoted to analyzing lexical specificity and difficulties of legal texts' translation in general and of economic contract in particular. Intensive development of international economic relationships, cooperation of commercial institutions of different states demand help from highly qualified specialists, their participation in working out of documentation, therefore the translation of economic and legal texts is a highly urgent task of contemporary linguistic studies. Extremely accurate, correctly made translation is particularly important in the field of commerce, as the terms and conditions of work and the development perspectives of many companies depend on it. Nowadays the peculiarities of contracts' translation attract the attention of scholars and scientists quite often. Both the urgency of questions related to the comparative analysis of languages involved and studies of methodology and technology of such texts' translations stipulated by major modifications, have taken place lately in the field of economic and sociopolitical relations at different levels of interstate cooperation. Contract is a special type of documents. Their specificity is related to the fact, that they touch upon two aspects: legal (they represent economic standards of country's business laws) and economic (they describe and stipulate the mode of the company's economic activities). The language of the contract means the strictly specialized character of lexis; it covers a wide range of different branches and areas. While translating commercial documentation the substantial difference in countries' legislation must be taken into account. Translators dealing with the economic relations and legal translations often face the problem of the correct reproduction of document's content under the translation from one language into another; this arises the necessity to use translation transformations, lexical, in particular, as the language of law is characterized with certain terminological content. While making the translation specialist usually faces both grammar and lexical difficulties: misuse of terms, clauses, numerals, wrong word order in the sentence, misuse of cases. The importance of getting the equivalent sentences (formulations) in both languages is rather high, as the possibility of business cooperation between different countries depends on it. Besides proficient language knowledge the translator should possess the knowledge of legal, judicial and financial matters of at least two countries. In this respect the translation of contracts is an important task for practicing translators.

Key words: *translation adequacy, equivalence, terminological content, lexical difficulties, grammar difficulties, lexical transformations.*